

ja õpetas 1863. Sari kandidati auunime 1865, oli 1865 kuni 1866 kodufooliõpetaja Helenurme mõisas, akademikus Riddendorfji peretonnas, siis 1868 gümnaastumi kooliõpetaja Kuremaa ja 1868—1872 selleksama ameti pääli Tartus. Uastal 1872 valiti teda Õtepää õpetajaks, kuni ta 1880 aastal Peeterburi Jaani logoduse õpetajaks lutsuti. 1886 sai ta Helsingi ülikooli poolt Dr. phil. auunime. Palju tööde ja osalt ka wanaduse tõttu wabastas ta end õpetaja ameti ja forraldas Eesti wanawara, milles "Setuleste laulud" Helsingis Soome kirjameeste seltsi tulul ilmusid. Tema töösid on hulg. Ta põrm sängitati Tartu Maarja surnuaiale.

Weel teise tähtsa mehe kootavimme surma läbi õra. Tuntud Eesti helilooja, selle töödes elu ja waimustust on — Johann Kappel, sünd. 1855 Paides, lahkus 2. juuni kuul 1907 Saaremaal, Schönbergi sanatoriumis, Würtembergi tuningritigis, siit ilmast. Temaga koottavimme ühe parema Eesti helilooja, kuid ta tööd elavatid lauljate suus edasi.

Loogu tulev, 1908 aasta, terve Wene riigile ja ka wäikeste Eesti rahwale paremalid pääewi, kui seda läinud aastal nägime. Valitsegu rahu maal ja loogu, kasvagu ning õitsegu meie wäikene kodumaa endist wiisi!

Truud föbrad.

See oli kuulsas Musteni lahingus 1905 märtsi kuul. Rats eestlast, Jaan Remmelgas ja Peeter Jalakas, valmistasid ennast lahingu vastu. Kuulujutud lendastivid ümber, et jaapanlased juba ümber parema tiiva olla läinud, kuid eestpoolt toodi illa ja issa wöidusõnumeid, et jaapanlased igal pool suure lahjuga tagasi on lõödud.

"Wöib olla, et täna wiimast torda päälse tõusu näeme!" ütles Remmelgas, ranitsat selga seabides. "Mul on tume aimdus, et meie jälegit lõödud saame. Nägin unes, et mul mustad riided seljas olevad, see tähendab wiisti surma. Maene ja poeg ja tütar seisivad laugel udu sees. Höökasin uende järele, nad vögeneviad minu eest ja wiimati jäitwad nagu wäikesed täpitesed järele, sinna sobta kuhu nad kadusid. Peeter, ma aiman halba."

"Mina juba unenägu ei usu!" vastas Peeter. "Mis wöidusse puutub, siis ei usu ma ta selle siisse mitte. Küll meie endid illa õra päästame. Ets me küllalt ole õigel ajal jalgadele tuld andnud."

"Aga tui haawatud saad, mis siis."

"Res teab! On elus loodud, pääsemme eluga, on surmaks, sureme — sellets juba sõda on. Mina olen poissmees, mul ei ole naist ega last, üts läit, las ma Eestimaa ehl Mandshuria mullas puhlan . . . ."

"Hää ráatlida küll aga . . . ."

Pömm — läis tume paus lusitil mägede taga. Sellele järgnes teine, kolmas ja nii edasi. Kuulid ja kraataid lendastivid õhus ning nii mõnigi trehwas neist Wene seisutohale, kultus maha, lõhkes ja külwas surma ja hulatust oma ümbrusesse.

Kostis komandu häält. Mehed säeti lahingu walmis ja siis mindi seisutoholt ettevaatlitult ligemale, mille tagant Jaapani pommid lendastivid.

"Mu sõda on rask!" ütles Remmelgas. "Kui sa, sõber, elusse jääb ja mina langen, siis teadustsa sellest minu naesele. Sängita mind, tui wöib, oma lätega mulda."

"Ei maha nii ruttu testamenti teha," lausus Jalakas pilgates. "Wöib olla langen mina enne."

"Siis tahab ma sinu eest hoolitseda."

"Hüwā, sin on mu läsi! Hoolitseme siis teine teise eest ja pärast surma weel."

"Nalja pole sin midagi!"

"Mis sa hädaga muudli teed, kui nalja! Aga tööfelt üteldva, kui mul illa wähegi elu toibu sees on, siis ma sinuta küll lahingu platsist ei lahti. Körwu wöitleme, töriku langemine ehl tuleme ja elawalt tagasi."

"Tänan sind, sõber!"

Häältselt olt tumedat "bansai" kuulda. Jaapanlased tormastiivid ligiläbedal mõne Wene kindlustuse pääle ja, siis kostis tume ragan, nagu olets lepikest katki murtud.

"Jaapani jalawägi on ligidal!" tähendas Remmelgas.

"Olgu, saame ennen haljama."

Cemalt kostiivid ültsitud püsipaagud ja mäerinnatu weerelt tõusiivid wäikesed suitsupilwekesed ütlesse.

"Üts kuul lendas mõõda pääd!" tähendas Remmelgas.

"Wahest oli parm!"

"Ara illa tööse asja juures naljata!"

Rüüd tulid saapanlased wöastilis õäres nähtavale ja Wene ohvitser andis oma meestele maha heitmise täsu. Ramandati laftma. Esimene logupaus läis ja sünitas Jaapani pool nähtawaasti segadust. Esmased jaapanlased läksiivid wöastilusse tagasi. Nüüd aga fölas fäält logupaus, mille järele Wene ribades kihin ja lahin